

Water, wind en vuur

Brandende vragen over de Heilige Geest

• door Peter van Beugen

MAAR LIEFST DRIE VAN DE VIER ‘PRIMITIEVE ELEMENTEN’, AARDE, WATER, LUCHT EN VUUR, WORDEN IN DE BIJBEL GEBRUIKT ALS METAFOR VOOR DE HEILIGE GEEST: WIND (LUCHT), WATER EN VUUR. DRIE ANDERE BEELDEN ZIJN MINSTENS NET ZO BEKEND: ZALFOLIE, ZEGEL EN WIJN. DRIE VAN DEZE BEELDEN WIL IK ER IN DIT ARTIKEL UITLICHTEN OMDAT ZIJ SAMENHANGEN MET VRAGEN DIE MIJ IN DE AFGELOPEN TIJD BEREIKTEN. TEN EERSTE DE VRAAG: ALS JE DE HEILIGE GEEST ONTVANGEN HEBT, KAN DIE DAN OOK WEER BIJ JE WEG GAAN, OF ANDERS GEZEGD: KUN JE ALS GELOVIGE HET GELOOF DE RUG TOEKEREN EN VERLOREN GAAN? DE TWEDE VRAAG LUIDT: ALS DE HEILIGE GEEST AL IN JE WOONT, KUN JE DAN OF MAG JE DAN VERLANGEN NAAR MEER VAN DE GEEST? EN TEN DERDE: IN CHARISMATISCHE KRINGEN WORDT WEL GESPROKEN OVER HET ‘VUUR VAN DE GEEST’, IS DIT NIET HEEL GEVAARLIJK OMDAT VUUR ALTIJD WIJST OP EEN OORDEEL VAN GOD? ANDERS GEZEGD HANGEN DEZE VRAGEN SAMEN MET DE VOLGENDE HANDLINGEN WAARIN DE HEILIGE GEEST EEN SLEUTELROL SPEELT, NAMELIJK DE WEDERGEBOORTE, DE VERVULLING EN DE DOOP IN DE HEILIGE GEEST.

1. Geboren uit water en Geest en met de Geest verzegeld

Om de eerstgenoemde vraag te beantwoorden wil ik om te beginnen de basis van het eeuwige leven bespreken, zoals de Heer Jezus die introduceert. *Voorwaar, voorwaar ik zeg u: tenzij iemand geboren wordt uit water en Geest, kan hij het koninkrijk van God niet binnengaan (Joh.3:5).* Dit vers geeft de sleutel tot het nieuwe leven dat een mens ontvangt als hij zich tot God bekeert. Allen die Jezus Christus hebben aangenomen, geeft God het recht om kinderen van God genoemd te worden (Joh.1:12). Door de natuurlijke geboorte wordt een mens een kind van zijn natuurlijke ouders. De wedergeboorte vindt plaats als het zaad van het woord (1Petr.1:23) als het ware ‘bevrucht’ wordt door de Geest waardoor de nieuwe mens uit God geboren wordt. De wedergeboorte is een *eenmalige* gebeurtenis met een *blijvend* resultaat. Dit resultaat wordt bepaald door de levendmakende kracht van God.

Ieder die gelooft dat Jezus de Christus is, is uit God geboren (1Joh.5:1). Het leven dat een mens door natuurlijke geboorte ontvangt, is eindig omdat het begrensd wordt door de dood. Het leven dat een mens door wedergeboorte ontvangt, is *eeuwig*. Hij is immers wedergeboren *uit* onvergankelijk zaad en *tot* een onvergankelijke, onbevleete en onverwelkelijke erfenis die door de kracht van God bewaard wordt (1Petr.1:3-5). Het bewaren van dit leven hangt dus niet af van de prestatie van de mens maar van de kracht van God. Hij heeft deel gekregen aan de *goddelijke natuur* (2Petr.1:4), die natuurlijk *per definitie* eeuwig en onbegrensd is. Daarom kan zo iemand zeggen dat niets hem van God kan scheiden: ‘want ik ben verzekerd dat dood noch leven, noch engelen, noch overheden, noch tegenwoordige noch toekomstige dingen, noch machten, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde van God, die is in Christus Jezus onze Heer’ (Rom.8:38, 39). Een kind van God hoeft nooit aan zijn behoudenis te twijfelen. Zelfs wanneer een gelovige struikelt en in zonde valt (1Joh.1:9), of misschien zelfs worstelt met vleselijke verlangens (Rom.7:22-23), is zijn leven in de handen van God, hoewel hij zich wél van zijn geestelijke kracht laat beroven. Let wel: ik zeg niet dat hij zich daar dan maar bij moet neerleggen en het in lijdzaamheid aanvaarden. God wil niet dat zijn kinderen iets van doen hebben met de macht van de zonde. Het is ook niet ‘normaal’. Wij zijn immers *vrijgemaakt* van de wet van zonde en dood en mogen leven uit de volle kracht van genade en van de Heilige Geest die

Het zegel dient als bewijs voor het onvervreemdbaar eigendom van de gelovige.

in ons woont (Rom.8:1,2,12,13). Hoewel we bij eeuwig leven geneigd zijn om eerst te denken aan de kwantiteit ervan – het gaat nooit over - is de kwaliteit van dit leven misschien nog wel wezenlijker. Wie uit God geboren is, heeft deel gekregen aan de goddelijke natuur (2Petr.1:4). De Bijbel zegt dan ook dat ieder die uit God geboren is, niet zondigt, omdat Diens zaad in hem blijft; *en hij kan niet zondigen, omdat hij uit God geboren is*’ (1Joh.3:9). Deze zonde is een ‘wezensvreemd element’, ze hoort in ons leven niet thuis en voert over ons geen heerschappij. De normale toestand van het kind van God is dat hij leeft in de onverbreekelijke en vreugdevolle omgang met zijn Vader en een getuige is van het leven in Jezus Christus door de kracht van de Heilige Geest

De zekerheid van onze behoudenis wordt door God bezegeld met de Geest die sinds de wedergeboorte ook blijvend in ons woont. ‘...in Wie ook u, toen u het woord van de waarheid, het evangelie van uw behoudenis, hebt gehoord – in Wie ook u, toen u geloofd hebt, verzegeld bent met de Heilige Geest van de belofte, die het onderpand is van onze erfenis, tot de verlossing van de verkregen bezitting, tot lof van zijn heerlijkheid (Efeze 1:13 en 14). Een zegel werd in de oudheid gebruikt als eigendomsbewijs. Een voorwerp met een zegel behoorde rechtmatig toe aan de eigenaar en kon zo niet worden onvreemd. Op de gelovigen rust een – voor het oog onzichtbaar – zegel van de Heilige Geest. God drukt daarmee uit dat de gelovige zijn onvervreemdbaar eigendom is. De Heilige Geest wordt ons hier op aarde gegeven als een

onderpand (of aanbeting) van een toekomstige erfenis, namelijk tot 'de verlossing van de verkregen bezitting'. Dit onderpand is dus een *garantiebewijs* van een transactie. God zegt daarmee: zo zeker als je nu reeds de Heilige Geest ontvangen hebt, net zo zeker mag je er op vertrouwen dat ik je ook de volledige betaling zal geven, dat is de volledige verlossing die ons in de opstanding ten deel zal vallen.

Ja maar...

De vragen die soms rijzen zijn: maar hoe zit het dan met de ernstige woorden, zoals in de Hebreeën-brief: 'Want als wij moedwillig zondigen nadat wij de kennis van de waarheid ontvangen hebben, blijft er geen slachtoffer voor de zonde meer over [...], hoeveel zwaarder straf meent u, zal hij waard worden geacht die de Zoon van God met voeten getreden heeft en [...] de Geest van de genade gesmaad heeft' (Heb.10:26-29). En zegt de Heer Jezus niet zelf 'niet ieder die tot Mij zegt Heer, Heer zal het koninkrijk der hemelen binnengaan' (Matth.7:21-23)? Zegt Paulus niet 'maar in de meesten van hen had God geen welgevallen, want zij zijn neergeveld in de woestijn. En deze dingen gebeurden tot voorbeelden voor ons' (1Kor.10:1-11)? Hoe zit het eigenlijk met figuren als Ananias en Zafira (Hand.5), met Simon Magus (Hand.8), met Hymeneüs en Filetus (1Tim.1) en met die gelovigen in Korinthe (1Kor.5:4,5; 11:27-31)?

Om deze vragen te beantwoorden wil ik de volgende twee stellingen gaan bespreken.

Ten eerste: 'geloven' en 'geloven' is twee. Mensen kunnen kennismaken van de waarheid, zelfs overtuigd worden van de waarheid, ja deze zelfs voor enige tijd belijden, zonder dat dit bij hen leidt tot bekering en dus tot behoudenis. Zij geloven wel, maar dit geloof heeft bij hen geen blijvende verandering gebracht. Wanneer je aan een roker vraagt: 'Geloof je dat het beter voor je is als je stopt met roken?', zal deze in de meeste gevallen zeggen: 'Ja, dat geloof ik'. Maar als hij vervolgens doorgaat met roken, zal dit geloof hem geen gezonder leven bieden. Overtuigd zijn dat God er is (Jak.2:14-26), dat de Bijbel waar is (Matth.13:20), of dat Jezus de Zoon van God is (Joh.2:23-25), moet vervolgens leiden tot bekering en een openlijke belijdenis. Mijns inziens valt Simon Magus onder de groep mensen die wél overtuigd was geraakt van de waarheid, maar wiens hart en leven onveranderd was gebleven.

De waarschuwing in de Hebreeën-brief is denk ik ook gericht aan een groep mensen onder wie zich *mogelijk* personen bevonden die de boodschap van het heil, na die voor 'waar' te hebben aangenomen, toch zouden afwijzen. Een verstandelijke overtuiging moet leiden tot een geloven met het hart en een verandering van ons leven. Het geloof dat vrucht bewerkt in ons leven – hoe gering ook - is zaligmakend. Ieder die zich met een dergelijk geloof, hoe klein ook, tot God richt, mag zeker weten dat God hem aanneemt en hoeft daar ook nooit meer aan te twijfelen. Een gelovige moet zich dus nooit door deze verzen in de war laten brengen alsof zijn geloof afhangt van prestaties, maar mag rusten in het volbrachte werk van Christus. Het zijn niet de 'tranen van ons berouw' of de 'grootte van ons geloof' die ons redden, het is eenvoudig het dankbaar aannemen dat alléén Christus' werk de enige en volledige basis biedt van ons behoud.

Ten tweede: er is een onderscheid tussen hen die wél geloven, maar die in de praktijk (voor een tijd) met de wereld meelopen, en hen die níet geloven, maar die in de praktijk (voor een tijd) met Gods volk meelopen. Wij kunnen het onderscheid tussen die twee niet altijd maken, God kan dat wel. Zoals bij de vorige stelling al aan de orde kwam, kunnen mensen zich onder gelovigen begeven die wel met de mond belijden dat Jezus Heer is, maar die dit doen volledig op eigen kracht zonder dat zij ooit werkelijk tot overgave aan Christus zijn gekomen. Zoals de gelijkenis van de zaaier (Matth.13) ons leert, zullen deze mensen vroeg of laat de belijdenis van het geloof vaarwel zeggen. Er zijn ook mensen die tot een waarachtig geloof gekomen zijn, maar die helaas in de greep van de zonde komen en vervallen tot een levenswandel waarin zij niet of nauwelijks van ongelovigen zijn te onderscheiden. Ik geloof dat een aantal Korintiërs (1Kor.5:1-13) tot deze categorie behoorden. Zoals gezegd, het probleem voor ons is dat wij niet in het hart van mensen kunnen kijken en de echtheid van wat daar leeft, niet kunnen peilen. God kan dat en de vraag hoe het zit met iemands zielenheil zullen wij in zulke gevallen dan ook moeten overlaten aan de enige kenner van aller harten.

Overigens: er is een verschil tussen tuchtiging en straf. Het kan gebeuren dat gelovigen tot een dermate grove zonde vervallen dat een openlijke belijdenis en herstel nodig zijn. Komt een gelovige er niet toe om de zonde in zijn leven te

belijden en te veroordelen, dan kan in zulke gevallen God met een tuchting (laten) ingrijpen om zo iemand te corrigeren. Deze tuchting kan indirect plaatsvinden, namelijk wanneer zij door een apostel of de gemeente wordt uitgeoefend (Hand.5:3,4; 1Kor.5:12,13, 1Tim. 1:20), of direct door God (1Kor.11:30-32, 1Joh.5:16). Dat sommigen dus ‘aan satan zijn overgeleverd’ wil hier niet zeggen dat zij ook voor eeuwig verloren gaan, maar dat de satan in hun leven de vrije hand heeft om ziekten of kwalen over hen te brengen die mogelijk zelfs tot de dood leiden. Het *doel* van de tuchting is echter nooit om iemand te straffen, maar om hem te herstellen in de gemeenschap van de gelovigen en tot een vruchtbaar leven (1Tim.1:20; 2Kor.2:7)!

2. Wordt vervuld met de Heilige Geest

Voordat ik inga op de vraag ‘Als de Heilige Geest een persoon is die in je woont, is een gelovige per definitie dan vol van de Heilige Geest, of kan en mag hij soms streven naar meer van de Geest?’, maak ik een zisprong naar een natuurkundig fenomeen, namelijk dat van het licht.

Nadat Isaac Newton de weerkaatsing en breking van licht had bestudeerd, kwam hij in zijn boek *Opticks* tot de conclusie dat licht uit deeltjes bestaat. Deze theorie werd bevestigd

door de bestudering van het foto-elektrisch effect en is deel gaan uitmaken van de kwantummechanica: licht bestaat uit karakteristieke en ondeelbare energiepakketjes. Het lichtdeeltje is er of het is er niet en iets daartussen in bestaat niet. Het probleem met deze theorie is dat sommige verschijnselen niet met deze theorie kloppen. De natuurkundige Thomas Young liet een lichtbundel door een zeer fijne tralie vallen en toen bleek dat de lichtstralen een interferentiepatroon vertoonden. Dit is een verschijnsel dat zich niet bij vaste deeltjes maar juist alleen bij golven voordoet. De intensiteit van zo’n golf hangt mede af van de amplitude. Nu blijkt dus plots dat je er ‘meer’ of ‘minder’ van kunt hebben, afhankelijk van hoeveel energie je erin stopt. Welke van deze twee modellen je van dit licht gebruikt, hangt af van wat je er mee wilt doen of verklaren.

Het is misschien een onbeholpen vergelijking, maar laten we dit beeld even in ons achterhoofd houden als we over onze tweede vraag nadenken.

De Heilige Geest is een persoon, laat daar geen misverstand over bestaan. Hij spreekt (Joh.14:26), Hij leidt (Mk.1:12) en Hij gebiedt (Hand.13:2), om maar een paar voorbeelden te noemen. Hij is ook een persoon die in ons woont. Ons lichaam is >>

De opdracht ‘wordt vervuld met de Heilige Geest’ zou betekenisloos zijn als hier niet de realiteit aan ten grondslag lag dat de ‘portie’ van de Geest die in of over ons komt, afhankelijk is van onze staat en – ten diepste ook – van ons verlangen

een tempel van de Heilige Geest (1Kor.6:19), Hij is in ons komen wonen (Joh.14:17). De Bijbel is daar heel duidelijk over. De Heilige Geest woont niet in een ongelovige, immers, de wereld kan Hem niet ontvangen (Joh.14:17). Maar vanaf het moment dat de mens wordt wedergeboren, komt de Geest blijvend woning bij hem maken. Hij gaat niet tussendoor even weg, Hij is er voor altijd (Joh.14:16), en dat niet half, maar helemaal. Dat blijft hoe dan ook overeind en niets van wat we hier verder ook over zeggen kan daar iets op afdingen! Tegelijk lijkt deze beschrijving van de inwonende Geest nogal statisch en roept haast het beeld op van een 'Baboesjka', een Russische houten poppetje dat onderdeel is van een reeks grotere of kleinere in elkaar passende poppetjes.

Andere Bijbelteksten belichten een ander aspect van het werk van de Geest en samen vormen zij zo een veelzijdiger beeld van de werkelijkheid. Immers, als Hij op zo'n manier in mij woont, hoe kan Hij dan tegelijkertijd ook op die manier in u wonen? Johannes zegt 'Hieraan weten wij dat wij in Hem blijven... dat Hij ons *van zijn Geest* gegeven heeft' (1Joh.4:13). Wij ontvangen volgens deze tekst dus allemaal een deel van of uit de Geest: Hij verdeelt zich over de gelovigen. Als God aan de oudsten van Israël taken van Mozes toedeelt, zegt Hij: 'Ik zal een *deel van de Geest* die op u is, nemen en op hen leggen' (Num.11:17, 25) en zo gebeurde het. Toen Elia ten hemel voer, vroeg Elisa hem om een *dubbel deel van zijn Geest* te ontvangen, ofwel een 'eerstgeboorte-deel', en zo gebeurde het (2Kon.2:9, 15)! 'Jozua nu was vol van de Geest der wijsheid want Mozes had zijn handen op hem gelegd' (Deut.34:9). De 'portie' van de Geest kan blijkens deze teksten worden verdeeld of vermenigvuldigd. Nu handelen deze teksten eerder over de Geest die *op of over* hen kwam i.p.v. die *in* hen kwam, maar geldt voor ons niet evengoed dat de Geest van God *op* ons rust (1Petr.4:14) en dat de Heilige Geest '*over* de discipelen is gekomen' om hen getuigen van Jezus te laten zijn (Hand.1:8)?

Nu, Paulus geeft in Ef.5:18 het gebod dat wij 'vervuld moeten worden met de Geest'. Deze opdracht richt hij aan gelovigen die de Heilige Geest dus al inwonend ontvangen hebben, maar je kunt van deze Geest dus meer of minder 'vol' zijn. Paulus trekt hier de vergelijking met wijn en zegt: hoe meer je ervan gedronken hebt, hoe sterker de invloed ervan zich in je leven doet gelden. In 1Kor.12:13 verwijst Paulus naar dit beeld als hij zegt: ons allen is *van één Geest te drinken* gegeven'.

Hoe sommige gelovigen kunnen zeggen dat zij per definitie vol of vervuld zijn met de Geest 'omdat die immers in hen woont', is mij een raadsel. Waren de Korintiërs vervuld met de Geest, van wie Paulus zei dat zij 'vleselijk waren en naar de mens wandelden' (1Kor.3:3)? Waren Paulus en Barnabas vervuld met de Geest toen er verbittering ontstond en zij afscheid van elkaar namen (Hand.15:39)? Anders gezegd: hoe kan zich in ons de werking van het vlees manifesteren wanneer wij vervuld zijn met de Geest? Het is de wens van de Heer Jezus dat u en ik continu vervuld worden – dat zegt de uitdrukking in Efeze 5 eigenlijk - met de Heilige Geest. Door de Geest worden alle werkingen van het vlees gedood en zal de blijdschap, de kracht en de vrucht van de Geest ons leven zó verzadigen dat het als een zoete geur overstroomt naar onze omgeving. Op zo'n manier vervuld zijn van de Geest is geen vanzelfsprekendheid. Van de gelovigen op de eerste pinksterdag wordt verteld dat zij 'allen werden vervuld met [de] Heilige Geest' (Hand.2:4). Van Petrus, die daar ook bij was, staat in Hand.4:8 opnieuw geschreven dat hij was vervuld met de Heilige Geest en met grote vrijmoedigheid sprak (4:13), toen hij voor de raad stond. Van de verzamelde discipelen staat vervolgens geschreven dat zij na een gezamenlijk gebed allen *werden* vervuld met de Geest met als gevolg dat zij het woord van God vrijmoedig spraken. Deze vervulling had dus voor het eerst in Hand.2 plaatsgevonden en voltrok zich in Hand.4 bij herhaling, en wel zo dat zelfs de plaats waar zij zich bevonden werd bewogen! Een dergelijke herhaling zien we in het leven van Paulus zelf ook (Hand.9:17 en 13:9). De opdracht 'wordt vervuld met de Heilige Geest' zou betekenisloos zijn als hier niet de realiteit aan ten grondslag lag dat de 'portie' van de Geest die in of over ons komt, afhankelijk is van onze staat en – ten diepste ook – van ons verlangen. Een leven van gebed, vasten en toewijding is meer ontvankelijk voor de Geest dan dat van hoogmoed, vleselijke gezindheid of wereldse verlangens. Als je dus meer of minder vol kunt zijn van de Geest, kun je daar dan ook om vragen? Mijn tegenvraag luidt: waarom niet? Elisa vroeg om een dubbel deel en hij kreeg wat hij vroeg. Onze goede Vader, die de Geest niet 'met mate geeft' (Joh.3:34), 'geeft [de] Heilige Geest aan hen die er Hem om bidden' (Luk.11:13). Natuurlijk heeft vragen om vervulling met de Geest geen zin als ons hart en ons leven daar niet mee in overeenstemming is – daar komt het in eerste plaats op aan. Maar wat hindert ons, als kinderen van de Vader, om te vragen wat goed voor ons is? Voor mij persoonlijk is het vragen om vervulling, leiding en heiliging

door de Geest deel uit gaan maken van mijn dagelijks gebed. En ik geloof dat wanneer wij individueel of gezamenlijk onze stem opheffen in lofzang en in kinderlijk gebed, dat Hij onze bede verhoort.

3. Gedoopt met de Heilige Geest en vuur

“Hij zal u dopen met de Heilige Geest en met vuur”, luidt Matth.3:11 in de Statenvertaling. ‘*Er wordt dus*’, zo vervolgt Heijkoop in zijn boek “De Heilige Geest”, ‘*gesproken over twee dopen: die met de Heilige Geest en die met vuur. Vuur is in de Schrift altijd een beeld van oordeel-beproeving*’. De doop met de Heilige Geest ziet dan op de pinksterdag en de doop met vuur op het oordeel dat over Israël komt bij de wederkomst van de Heer. Dit vuur mag, zo luidt de redenering, dan ook beslist niet in verbinding worden gebracht met de tongen van vuur die zich op de pinksterdag vertoonden.

Ik zou het gebruik van het woord, of symbool, van vuur nader onder de loep willen nemen. Dat er een link wordt gelegd met oordeel is goed verklaarbaar. De directe context van Matth.3 geeft ‘zijn wan is in zijn hand en Hij zal zijn dorsvloer door en door zuiveren en zijn tarwe in de schuur samenbrengen, maar het kaf met onuitblusbaar vuur verbranden’ (Matth.3:12). En het O.T. geeft teksten genoeg die de soortgelijke gedachte bevatten: ‘vuur gaat voor zijn aangezicht uit, het zet zijn tegenstanders rondom in vlam’ (Ps.97:3). De Schrift brengt de uitwerking van vuur dus inderdaad in verband met oordeel. Toch zou ik de vergelijking breder willen trekken dan ‘vuur spreekt *altijd* van beproeving-oordeel’ en wil de volgende stelling in overweging geven en hierna toelichten. Vuur is in de Bijbel een zichtbare manifestatie van de tegenwoordigheid van God. De uitwerking daarvan op goddelozen is dat zij in deze tegenwoordigheid niet kunnen bestaan en omkomen; de uitwerking ervan op het volk van God is (a) dat zij daardoor worden gelouterd of beproefd (zie o.a. Mal.3:2) of (b) dat het hen vult met heilige ijver of gedrevenheid.

Te vergelijken: de hoeksteen die in Sion is neergelegd is *voor hen die geloven* ‘een uitverkoren, kostbare hoeksteen’, maar *voor hen die verloren gaan* ‘een steen des aanstoots’ (1Petr.2:6,7), m.a.w. de betekenis die deze steen krijgt hangt af van de personen die het betreft.

Laten we beginnen bij het begin. Als Mozes de braamstruik

nadert, ziet hij dat ze wel brandt maar niet verteerd wordt. Naderbij gekomen hoort Hij dat God tot Hem spreekt vanuit de braamstruik en dat hij zijn schoenen moet uitdoen. Hij staat op de heilige bodem van de tegenwoordigheid van God (Ex.3:2). Dezelfde berg Sinaï zou enkele maanden later in brand staan ‘omdat de Here God daarop neerdaalde in vuur’ (Ex.19:18, 24:17). Als de tabernakel is ingericht rust daarop ‘des daags de wolk des Heren en des nachts was er een vuur in voor de ogen van het gehele huis Israëls’ (Ex.40:38, zie ook Deut. 1:33, 4:36, waar de wolk- en vuurkolom het volk door de woestijn leiden), als symbool van Gods tegenwoordigheid te midden van zijn volk. Als Aäron en zijn zonen het priesterambt gaan bekleden, zegenen zij het volk als ze de tent der samenkomst uitkomen, ‘en de heerlijkheid des Heren verscheen aan het gehele volk en er ging *vuur* uit van de Here en dit verteerde op het altaar het brandoffer en de vetstukken; en toen het volk dat zag, *juichten* allen en wierpen zich op hun aangezicht’ (Ex.9:23, 24). Toen Elia vuur uit de hemel deed neerdalen in antwoord op zijn gebed riep het hele volk ‘de Here, die is God’. Toen David een altaar gebouwd had op de dorsvloer van Ornan, riep hij tot de Here en die antwoordde hem met vuur uit de hemel (1Kron.21:26), en toen Salomo op dezelfde plek later de tempel had ingericht en zijn gebed beëindigd, ‘daalde vuur neer uit de hemel en verteerde het brandoffer en de slachtoffers, en de heerlijkheid des Heren vervulde het huis... toen nu de Israëlieten *het vuur en de heerlijkheid des Heren op het huis zagen neerdalen*, knielden zij met het aangezicht ter aarde op het plaveisel, bogen zich neer en *prezen de Here – want Hij is goed, want zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid*’ (2Kron.7:1-3).

In deze teksten spreekt het vuur van Gods tegenwoordigheid en wordt meerdere keren op één lijn gesteld met de manifestatie van zijn heerlijkheid die door zijn volk met gejuich of met aanbidding wordt begroet. Het vuur spreekt ook van zijn tegenwoordigheid waarmee Hij zich niet alleen tegen zijn tegenstanders richt, maar nog meer juist een bescherming biedt voor zijn volk: ‘Ik zelf zal een vurige muur zijn rondom haar en heerlijkheid binnen in haar’ (Zach.2:5), zegt Hij van de heilige stad. Elia werd in een vurige wagen en paarden de hemel ingevoerd en Elisa zag vurige paarden en wagens die de stad Dotan beschermden (2Kon.6:16). De Heilige Geest zelf tenslotte wordt in Openbaring 4:5 voorgesteld als ‘zeven vurige fakkels, dat zijn de zeven Geesten van God’. In de tabernakel vinden we daarvan een voorafschaduwing in de

zevenarmige kandelaar. Vuur symboliseert hier de Geest van God die verlicht (Ef.1:17,18), in de waarheid leidt (Joh.16:13) en openbaart (1Kor.12:7).

Samenvattend kunnen we zeggen dat vuur van meer spreekt dan van oordeel of loutering. Het is een zichtbare manifestatie van Gods heerlijkheid, het biedt voor het volk leiding, bescherming, verlichting en openbaring. In verband met laatstgenoemde activiteit wijs ik ook op 1Thess.5:19: 'Blus de Geest niet uit, veracht de profetieën niet'. Het is door de Geest dat geestelijke gaven worden toegedeeld en uitgeoefend. Door geen acht te slaan op de werkingen van de Geest, kan Hij worden uitgeblust, in ons persoonlijk leven of in onze gemeente(n). Uitblussen is hier uiteraard weer een verwijzing naar vuur en het voegt een dimensie toe aan wat we vooraf hebben besproken. Dat vuur van de Geest in ons kan blijkbaar harder of minder hard branden en daar hebben wij zelf de hand in.

Dit brengt ons terug bij de doop met de Heilige Geest en met vuur. Dat hier sprake zou zijn van twee dopen is taalkundig slecht te verdedigen. De woorden 'Geest' en 'vuur' worden in het Grieks geregeerd door één voorzetsel – in de Telosvertaling ook zo weergegeven door 'dopen met [de] Heilige Geest en vuur'. Het gaat hier dus om één doop. Sommigen hebben gesuggereerd dat de uitdrukking zelfs als een zgn. *hendiadys* gelezen mag worden (d.i. een stijlfiguur waarbij twee nevenschikte naamwoorden gelezen worden als een naamwoord met een bijvoeglijk naamwoord), zodat er komt te staan 'met het vuur van de Geest', 'met zijn Geest van vuur' of 'Geestesvuur'. Deze gedachtesprong gaat andere uitleggers misschien te ver, maar ze brengt ons mijns inziens dichter bij de betekenis van dit vers dan de gedachte dat hier sprake zou zijn van twee dopen waarbij de ene groep in Geest en een andere groep in vuur zou worden gedoopt. Het gaat niet om twee dopen, maar om één doop en met twee uitwerkingen – een gedachte die we al terugvinden bij de kerkvader Origenes. Wordt de uitwerking voor mensen onder Johannes' gehoor dus in verband gebracht met oordeel (Matth.3:12), niets staat ons in de weg om in de tongen van vuur op de eerste pinksterdag evengoed een verwijzing te zien naar Matth.3:11. Wind en vuur (Hand.2:4) vormen immers beide een symbool van de Heilige Geest (Joh.3:8, Op.4:5), de ene hoorbaar en de ander zichtbaar. Dat in Hand.2 staat een geluid 'als van een geweldige wind' en 'tongen als van vuur' – dus geen echte orkaan

en geen echt vuur – doet aan deze beeldspraak natuurlijk niets af. De ene vlam die zich over de vele hoofden verdeeld is een mooie weergave van de ene Geest die in elk van de gelovigen komt wonen. Het vuur en de heerlijkheid van God, die eenmaal gezien werden in de tabernakel (Ex.40:38) en in de tempel (2Kron.7:1), nemen nu hun intrek in de Gemeente van God op aarde! En dit keer is het niet een stenen gebouw, het zijn de gelovigen die vervuld worden met de Geest van God (1Kor.6:19) – wat een ontzagwekkende gedachte! Het vuur symboliseert de vervulling, met als gevolg dat zij in talen gaan spreken en de grote daden van God verkondigen.

Pinksteren: Het vuur en de heerlijkheid van God, die eenmaal gezien werden in de tabernakel en in de tempel, nemen nu hun intrek in de Gemeente van God op aarde

In bredere zin is het vuur, zoals we gezien hebben, een heenwijzing naar de activiteit van God resp. van de Heilige Geest in ons leven. Goddelijke liefde wordt voorgesteld met vuurvlammen, 'een vuurgloed des Heren' (Hoogl. 8:6, 1Petr.4:8). Gelovigen worden vermaand elkaar en de Heer te dienen met heilige ijver, vurig van Geest (Rom.12:11, Hand.18:25).

De antwoorden die we hebben geformuleerd op de drie brandende vragen hebben uiteraard ook praktische betekenis voor ons leven. Allereerst mag ieder kind van God leven in de zekerheid dat hij, éénmaal verzegeld met de Heilige Geest,

nooit meer hoeft te twijfelen aan zijn eeuwig heil en hoeven wij niet te worden heen en weer geslingerd door wat voor wind van leer er ook op ons pad komt. Tegelijk is deze garantie geen vrijbrief om voortaan een 'eigen leven te leiden'. De gedachte dat de Geest er 'nu toch eenmaal is', zou zich kunnen vertalen in een geestelijke houding dat ons streven of verlangen daar weinig meer toe doet. Tegenover die houding spoort de Schrift ons aan om er alles aan te doen om een Geestvervuld leven te leiden en ons met gedrevenheid uit te strekken naar de activiteit van God en zijn Geest in ons leven.